

Kwiecień 2012 roku

Niniejsze zestawienie nie jest wiążące dla Trybunału i nie ma charakteru wyczerpującego

Terroryzm

Artykuł 15 (uchylenie od stosowania zobowiązań konwencyjnych w stanie niebezpieczeństwa publicznego)

Umożliwia Państwu jednostronne uchylenie się od niektórych zobowiązań wynikających z Konwencji w przypadkach uzasadnionych wyjątkowymi okolicznościami¹ i był używany przez niektóre Państwa – Strony w kontekście terroryzmu.

Sprawy, w których ETPC zajmował się uchyleciami

Lawless przeciwko Irlandii z dnia 1 lipca 1961 roku **pierwsze orzeczenie w historii Trybunału.**

Uchylenie się od stosowania Konwencji wprowadzone przez Irlandię w 1957 roku w związku z przemocą o charakterze terrorystycznym w Irlandii Północnej. Skarżący, podejrzany o członkostwo w IRA (Irlandzka Armia Republikańska), twierdził że został zatrzymany bez procesu w okresie od lipca do grudnia 1957 roku w wojskowym ośrodku odosobnienia umiejscowionym na terytorium Republiki Irlandii.

Stwierdzono brak naruszenia art. 7 (zakaz karania bez podstawy prawnej).

Irlandia przeciwko Zjednoczonemu Królestwu z dnia 18 stycznia 1978 roku

Uchylenie się od stosowania Konwencji wprowadzone przez Zjednoczone Królestwo w związku z rządami w Irlandii Północnej we wczesnych latach 70tych, które było następnie kilkakrotnie odnawiane.

Brannigan i McBride przeciwko Zjednoczonemu Królestwu z dnia 25 maja 1993 roku

Kolejne uchylenie się wprowadzone przez Zjednoczone Królestwo odnośnie Irlandii Północnej.

Aksoy przeciwko Turcji z dnia 18 grudnia 1996 roku

Uchylenie się wprowadzane przez rząd Turcji w zakresie terytorium południowo-wschodniej Turcji w związku z zamieszkami z udziałem sił bezpieczeństwa i członków organizacji terrorystycznej PKK (Partii Pracujących Kurdystanu).

A i inni przeciwko Zjednoczonemu Królestwu z dnia 19 lutego 2009 roku

Uchylenie się wprowadzone przez Zjednoczone Królestwo w 2001 roku po zamachach terrorystycznych zaistniałych w dniu 11 września 2001 roku w Stanach Zjednoczonych Ameryki.

1. (Podejrzani) terroryści w areszcie

Nasr i Ghali przeciwko Włochom – SPRAWA W TOKU

Zakomunikowana w dniu 22 listopada 2011 roku

Dotyczy „przekazania w trybie nadzwyczajnym”: skarżący, imam Abu Omar – obywatel egipski posiadający status uchodźcy ze względów politycznych we Włoszech – twierdzi że został porwany i przewieziony do Egiptu, a następnie potajemnie przetrzymywany przez kilka miesięcy w niehumanitarnych warunkach. Drugi ze skarżących, jego żona, podnosi,

¹ W przypadku wojny lub innego niebezpieczeństwa publicznego zagrażającego życiu narodu, każda z Wysokich Układających się Stron może podjąć środki uchylające stosowanie zobowiązań wynikających z niniejszej konwencji w zakresie ściśle odpowiadającym wymogom sytuacji, pod warunkiem że środki te nie są sprzeczne z innymi zobowiązaniami wynikającymi z prawa międzynarodowego.

że władze Włoch pozostawiły ją w niepewności w zakresie tego, co stało się z jej mężem. Ta sprawa podlegała dyskusji w czasie obrad Zgromadzenia Parlamentarnego Rady Europy i Parlamentu Europejskiego.

Art. 3 (zakaz tortur i poniżającego traktowania), art. 5 (prawo do wolności i bezpieczeństwa), art. 6 (prawo do rzetelnego procesu), art. 8 (prawo do poszanowania życia rodzinnego i prywatnego) i art. 13 (prawo do skutecznego środka odwoławczego).

El-Masri przeciwko byłej Jugosłowiańskiej Republice Macedonii – SPRAWA W TOKU

Zakomunikowana w dniu 28 września 2010 roku

Dotyczy „przekazania w trybie nadzwyczajnym”: skarżący jest obywatelem Niemiec pochodzenia libańskiego i podnosi, że policja macedońska aresztowała go w grudniu 2003 roku, trzymała go w zamknięciu przez 23 dni na terenie motelu w Skopje, przesłuchując go na temat domniemyanych związków z organizacjami terrorystycznymi, a następnie przekazała go w ręce agentów CIA, którzy przetransportowali go specjalnym lotem do Afganistanu, gdzie pozostawał w izolacji do maja 2004 roku. Sprawa ta podlegała szczegółowej dyskusji na forum Zgromadzenia Parlamentarnego Rady Europy i Parlamentu Europejskiego.

Art. 3 (zakaz tortur i poniżającego traktowania), art. 5 (prawo do wolności i bezpieczeństwa), art. 6 (prawo do rzetelnego procesu), art. 8 (prawo do poszanowania życia rodzinnego i prywatnego), art. 10 (swoboda wypowiedzi) i art. 13 (prawo do skutecznego środka odwoławczego).

Złe traktowanie

Artykuł 15 jasno wskazuje, że stosowanie niektórych środków nie jest dopuszczalne w żadnym przypadku. Na przykład art. 3 (zakaz tortur i poniżającego traktowania) jest zobowiązaniem o charakterze absolutnym, od którego w żadnym przypadku nie można się uchylić.

Frérot przeciwko Francji

12 czerwca 2007 roku

Skarżący - były członek ekstremistycznego lewackiego ruchu „Akcja Bezpośrednia”, został skazany w 1995 roku na 30 lat więzienia m. in. za terroryzm - podniósł zarzut w zakresie przeprowadzania kontroli osobistej polegającej na rozebraniu się do naga.

Naruszenie art. 3 (zakaz tortur i poniżającego traktowania), art. 8 (prawo do poszanowania życia prywatnego i rodzinnego), art. 13 (prawo do skutecznego środka odwoławczego) i art. 6 ust. 1 (prawo do rzetelnego procesu).

Ramirez Sanchez przeciwko Francji

4 lipca 2007 roku

Skarżący, lepiej znany jako Carlos Szakał, jeden z najniebezpieczniejszych terrorystów świata lat siedemdziesiątych ubiegłego wieku, zarzucał umieszczenie w całkowitej izolacji przez 8 lat po jego skazaniu.

Brak naruszenia art. 3 (zakaz tortur i poniżającego traktowania) w związku z czasem spędzonym w całkowitej izolacji.

Naruszenie art. 13 (prawo do skutecznego środka odwoławczego) w związku z brakiem w prawie francuskim możliwości zaskarżenia decyzji o przedłużeniu pobytu w izolacji.

Öcalan przeciwko Turcji

12 maja 2005 roku

Sprawa dotyczyła warunków przekazania do Turcji i następującego po tym zatrzymania Abdullaha Öcalana, byłego lidera Partii Pracujących Kurdystanu, który został skazany na śmierć w związku z działalnością mającą na celu dokonanie secesji części terytorium Turcji.

Naruszenie art. 3 (zakaz tortur i poniżającego traktowania) w związku z tym, że kara śmierci została orzeczona po nierzetelnym procesie.

Naruszenie art. 5 ust 4 (prawo bezzwłocznego zbadania legalności pozbawienia wolności

przez sąd) i art. 5 ust. 3 (prawo do niezwłocznego postawienia przed sędzią).
Naruszenie art. 6 ust. 1 (prawo do rzetelnego procesu) i art. 6 ust. 1 w związku z art. 6 ust. 3 lit. b (prawo do posiadania odpowiedniego czasu na obronę i możliwości przygotowania się do obrony) i lit. c (prawo do obrony przez ustanowionego obrońcę).

Martinem Sala przeciwko Hiszpanii

2 listopada 2004 roku

Trybunał stwierdził, że władze hiszpańskie nie sprostają przeprowadzeniu wnikliwego śledztwa w związku z twierdzeniami skarżących, że byli źle traktowani przez policję w czasie aresztowania w lecie 1992 roku, krótko przed rozpoczęciem Igrzysk Olimpijskich w Barcelonie w związku ze śledztwem dotyczącym przestępstw o charakterze terrorystycznym.

Brak naruszenia art. 3 (zakaz tortur i poniżającego traktowania).

Naruszenie art. 3 (śledztwo).

Aksoy przeciwko Turcji

18 grudnia 1996 roku

Skarżący zarzucił w szczególności, że jego zatrzymanie w 1992 roku pod zarzutem wspierania i pomagania terrorystom z Partii Pracujących Kurdystanu było bezprawne i że był torturowany („wieszanie palestyńskie” np. został rozebrany do naga z rękami związanymi za karkiem i powieszony za ramiona).

Naruszenie art. 3 (zakaz tortur), art. 5 (prawo do wolności i bezpieczeństwa) i art. 13 (prawo do skutecznego środka odwoławczego).

Irlandia przeciwko Zjednoczonemu Królestwu

18 stycznia 1978 roku

Od sierpnia 1971 roku do grudnia 1975 roku władze brytyjskie korzystały z szeregu „pozasądowych” uprawnień do dokonywania aresztowań, zatrzymań i internowania w Irlandii Północnej. Sprawa dotyczyła skargi rządu irlandzkiego w przedmiocie zakresu i wykonywania tych środków, a w szczególności zastosowania w trakcie przesłuchania technik psychologicznych (stanie przy ścianie, zakładanie kaptura, narażanie na źródła hałasu oraz pozbawianie snu, jedzenia i picia) podczas prewencyjnego zatrzymania podejrzanych o akty terroryzmu. Trybunał stwierdził, że zastosowane metody prowadziły do intensywnego fizycznego i psychicznego cierpienia.

Naruszenie art. 3 (zakaz niehumanitarnego i poniżającego traktowania).

Brak naruszenia art. 5 (prawo do wolności i bezpieczeństwa) i art. 14 (zakaz dyskryminacji).

Ekstradycja/Deportacja (podejrzanych) terrorystów

Tam, gdzie występuje realne zagrożenie niewłaściwego traktowania w innym państwie, zakaz odsyłania tam jednostek ma charakter absolutny; nie można powoływać się na fakt, że istnienie interesu publicznego w dokonaniu deportacji czy ekstradycji jednostki przeważa nad ryzykiem poddania jej niewłaściwego traktowaniu, bez względu na rodzaj zarzutu czy zachowania.

Babar Ahmad i inni przeciwko Zjednoczonemu Królestwu (skarga nr 24027/07, 11949/08, 36742/08, 66911/09 i 67354/09)

10 kwietnia 2012 roku

Sprawa dotyczy sześciu międzynarodowych terrorystów – Babara Ahmada, Haroona Rashida Aswata, Syeda Tahli Ahsana, Mustafy Kamala Mustafy (znanego bardziej jako Abu Hamza), Adela Abula Bary i Khaleda Al-Fawwaza – którzy zostali zatrzymani w Zjednoczonym Królestwie do czasu ekstradycji do Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej.

Trybunał jednogłośnie stwierdził, że nie nastąpiłoby:

- naruszenie art. 3 (zakaz niehumanitarnego i poniżającego traktowania) w związku z

warunkami zatrzymania w ADX Florence (więzienia o zaostrzonym rygorze w USA), gdyby Panowie: Ahmad, Asan, Abu Hanza, Bary i Al.-Fawwaz zostali wydalenii do USA; i - naruszenie art. 3 Konwencji w związku z wysokością wymierzonych kar w przypadku wydania.

Trybunał odroczył zbadanie sprawy pana Aswata, jako że wymagało ono dodatkowych oświadczeń od stron w przedmiocie związku pomiędzy wystąpieniem schizofrenii i pobytem w Szpitalu Broadmoor, a jego skargą dotyczącą osadzenia w więzieniu ADX.

Ponadto, Trybunał zdecydował o kontynuacji zalecenia Rządowi Zjednoczonego Królestwa zastosowania środków tymczasowych (na podstawie art. 39 Regulaminu Trybunału) polegających na tym, że skarżący nie powinni podlegać ekstradycji do czasu uprawnienia się do orzeczenia lub do czasu przedstawienia sprawy Wielkiej Izbie na wniosek jednej lub obu stron.

Omar Othman przeciwko Zjednoczonemu Królestwu

17 stycznia 2012 roku

Skarżący Omar Othman (znany również jako Abu Qatada) zaskarżył swoje wydalenie do Jordanii, gdzie został skazany zaocznie za rozmaite zarzuty o charakterze terrorystycznym. Trybunał uznał, że zapewnienia dyplomatyczne uzyskane przez Rząd Zjednoczonego Królestwa od Rządu Jordanii były wystarczające do ochrony pana Othmana i że w związku z tym nie wystąpiłoby ryzyko niewłaściwego traktowania i naruszenia art. 3 Konwencji (zakaz niehumanitarnego lub poniżającego traktowania), gdyby pan Othman został deportowany do Jordanii. Jednakże Trybunał stwierdził, że wystąpiłoby naruszenie art. 6 Konwencji (prawo do rzetelnego procesu), w związku z realnym zagrożeniem, iż w procesie wykorzystane zostaną dowody pozyskane w drodze tortur. **Po raz pierwszy Trybunał stwierdził, że wydalenie stanowiłoby naruszenie art. 6, co odzwierciedla międzynarodowy kompromis, że wykorzystanie dowodów uzyskanych w drodze tortur uniemożliwia rzetelne przeprowadzenie procesu.** Ponadto, Trybunał stwierdził, że w tej sprawie nie wystąpiłoby naruszenie art. 13 Konwencji (prawo do skutecznego środka odwoławczego) i art. 5 Konwencji (prawo do wolności i bezpieczeństwa), gdyby skarżący został deportowany.

H. R przeciwko Francji

22 września 2011 roku

Sprawa dotyczyła zarzutu, że skarżący, skazany we Francji za działalność terrorystyczną, byłby narażony na niewłaściwe traktowanie po powrocie do Algierii.

Naruszenie art. 3 Konwencji (zakaz niehumanitarnego lub poniżającego traktowania), jeśli skarżący zostałby deportowany do Algierii.

Beghal przeciwko Francji

6 września 2011 roku

Sprawa dotyczyła zarzutu, iż skarżący, skazany we Francji za akty terrorystyczne, byłby narażony na niewłaściwe traktowanie, gdyby został wydany do Algierii z naruszeniem art. 3 (zakaz niehumanitarnego lub poniżającego traktowania).

Skarga uznana za niedopuszczalną (Trybunał stwierdził, że w związku z trwającym procesem karnym przeciwko skarżącemu i jego tymczasowym aresztowaniem, jego deportacja nie jest już możliwa. W związku z tym nie może on powoływać się na status ofiary naruszenia art. 3 Konwencji).

Daoudi przeciwko Francji

3 grudnia 2009 roku

Skarżący, obywatel Algierii, został aresztowany i skazany we Francji w związku z operacją likwidacji radykalnej grupy islamistycznej Al.-Kaida oraz był podejrzany o przygotowywanie samobójczego ataku na Ambasadę USA w Paryżu.

Naruszenie art. 3 konwencji (zakaz niehumanitarnego i poniżającego traktowania), gdyby skarżący został deportowany do Algierii.

Saadi przeciwko Włochom

28 lutego 2008 roku

Naruszenie art. 3 Konwencji (zakaz niehumanitarnego i poniżającego traktowania), gdyby

skarżący został deportowany do Tunezji (gdzie jak twierdził został skazany zaocznie w 2005 roku na 20 lat więzienia za uczestnictwo w organizacji terrorystycznej).

Shamayev i inni przeciwko Gruzji i Rosji

12 kwietnia 2005 roku

Naruszenie art. 3 Konwencji (zakaz niehumanitarnego i poniżającego traktowania), gdyby decyzja o ekstradycji pana Gelogayeva do Rosji – w związku z tym, że był rebeliantem terrorystycznym, który wziął udział w konflikcie w Czeczenii – została wprowadzona w życie.

Chahal przeciwko Zjednoczonemu Królestwu

15 listopada 1996 roku

Trybunał stwierdził, że skarżący, zwolennik separatyzmu sikhijskiego, wobec którego wydano nakaz ekstradycji, uzasadniany dobrem bezpieczeństwa narodowego, stanąłby przed realnym zagrożeniem wystąpienia niewłaściwego traktowania w przypadku ekstradycji do Indii (Trybunał nie był usatysfakcjonowany gwarancjami udzielonymi przez rząd Indii).

Naruszenie art. 3 (zakaz niehumanitarnego i poniżającego traktowania), gdyby doszło do wykonania nakazu ekstradycji do Indii.

Dwie sprawy, w których Państwo rozważało ekstradycję/deportację podejrzanego o terroryzm pomimo tego, że Trybunał wydał zarządzenie tymczasowe w trybie art. 39 Konwencji obowiązujące do czasu podjęcia kolejnych kroków.

Ben Khemais przeciwko Włochom

24 lutego 2009 roku

Deportacja skarżącego - skazanego zaocznie w Tunezji na 10 lat pozbawienia wolności za udział w organizacji terrorystycznej – do Tunezji z powodu jego roli w działaniach ekstremistów islamskich.

Naruszenie art. 3 Konwencji (zakaz niehumanitarnego i poniżającego traktowania).

Naruszenie art. 34 Konwencji (prawo do skargi indywidualnej).

Mamatkulov i Askarov przeciwko Turcji

4 lutego 2005 roku

Sprawa dotyczy ekstradycji w 1999 roku do Uzbekistanu dwóch członków partii opozycyjnej ERK podejrzanych o odpalenie ładunków wybuchowych w Uzbekistanie i usiłowanie dokonania ataku terrorystycznego na Prezydenta Republiki.

Brak naruszenia art. 3 Konwencji (zakaz niehumanitarnego i poniżającego traktowania).

Naruszenie art. 34 (prawo do skargi indywidualnej).

Zagadnienia związana z Artykułem 5 Konwencji (prawo do wolności i bezpieczeństwa)

Uzasadnione podejrzenie

Artykuł 5 Konwencji nie zezwala na zatrzymanie jednostki w celu przesłuchania w ramach działalności wywiadowczej (w grę musi wchodzić co do zasady przynajmniej zamiar postawienia zarzutów).

Murray przeciwko Zjednoczonemu Królestwu

28 października 1994 roku

Skarżący został aresztowany pod zarzutem zbierania środków dla Tymczasowej IRA.

O'Hara przeciwko Zjednoczonemu Królestwu

16 października 2001 roku

Prominentny członek partii Sinn Féin został zatrzymany z powodu podejrzenia udziału w morderstwie popełnionym przez IRA.

Brak naruszenia art. 5 ust. 1 Konwencji w obu sprawach – Trybunał stwierdził, że skarżący zostali zatrzymani z powodu podejrzenia o działalność terrorystyczną w ramach planowanych wcześniej operacji opartych na dowodach lub informacjach pozyskanych przez wywiad, a dotyczących działalności terrorystycznej i były zgodne ze standardem „uzasadnionego podejrzenia opartego na racjonalnych dowodach”.

Fox, Cambell i Hartley przeciwko Zjednoczonemu Królestwu

30 sierpnia 1990 roku

Skarżący zostali zatrzymani w Irlandii Północnej przez funkcjonariusza wykonującego upoważnienie ustawowe (już nie obowiązujące), zezwalające mu na dokonanie zatrzymania na czas do 72 godzin każdego, kogo podejrzewał o działalność terrorystyczną. Trybunał wskazał, że przedstawione dowody były niewystarczające do stwierdzenia, że w sprawie występowało obiektywnie ustalone „uzasadnione podejrzenie” upoważniające do dokonania zatrzymania.

Naruszenie art. 5 ust. 1 Konwencji.

Prawo do niezwłocznego po aresztowaniu postawienia przed sędzią lub innym urzędnikiem uprawnionym przez ustawę

Każdy zatrzymany winien zostać „niezwłocznie” postawiony przed sędzią lub innym urzędnikiem uprawnionym przez ustawę, a czas w tej kwestii rozpoczyna swój bieg już w samym momencie zatrzymania.

Branningam and McBride przeciwko Zjednoczonemu Królestwu

25 maja 1993 roku

Zatrzymanie podejrzanych o działalność w IRA przez okres dłuższy niż ten w sprawie Brogan i inni przeciwko Zjednoczonemu Królestwu nie doprowadziło do złamania przepisów Konwencji, jako że Zjednoczone Królestwo skutecznie uchyliło się od jej stosowania na podstawie art. 15 Konwencji (zob. str. 1 powyżej).

Brak naruszenia art. 5 ust. 3 Konwencji.

Brogan i inni przeciwko Zjednoczonemu Królestwu

29 listopada 1998 roku

Czterej skarżący, podejrzani o działalność terrorystyczną, zostali zatrzymani przez policję w Irlandii Północnej, byli oni przesłuchiwanymi przez okresy od 4 dni i 6 godzin do ponad 6 dni, a następnie zwolniono ich bez postawienia im zarzutów lub postawienia przed sędzią. Trybunał stwierdził, że pojęcie wymogu „niezwłoczności” nie może zostać rozszerzone do 4 dni i 6 godzin lub więcej.

Naruszenie art. 5 ust. 3 Konwencji

Nieokreślony czas pozbawienia wolności

A. i inni przeciwko Zjednoczonemu Królestwu

19 lutego 2009 roku

Zarzuty dotyczyły zatrzymania w ściśle strzeżonych warunkach na podstawie ustawy, która zezwalała na bezterminowe zatrzymanie osób nie posiadających obywatelstwa brytyjskiego, które zostały uznane przez Ministra Spraw Wewnętrznych za podejrzanych o działalność terrorystyczną. Trybunał stwierdził, że zatrzymanie skarżących nie przekroczyło granicy niehumanitarnego lub poniżającego traktowania, które uprawniałoby do stwierdzenia naruszenia art. 3 Konwencji, jednakże wskazał, że nastąpiło:

Naruszenie art. 5 ust. 1 Konwencji – jako że skarżący (za wyjątkiem Marokańczyka i Francuza, którzy zdecydowali się dobrowolnie opuścić Zjednoczone Królestwo) nie zostali zatrzymani w celu deportacji oraz – w związku z ustaleniami Izby Lordów – że środki prowadzące do uchylenia się od stosowania przepisów Konwencji, które zezwalały na nieograniczone czasem zatrzymanie pod zarzutem działalności terrorystycznej dyskryminowały w sposób nieuzasadniony obywateli i osoby nie posiadające obywatelstwa brytyjskiego. Ponadto, stwierdzone zostało naruszenie art. 5 ust. 4 i 5 Konwencji.

Problematyka dotycząca Artykułu 6 (prawo do rzetelnego procesu)

Salduz przeciwko Turcji

27 listopada 2008 roku

Skarżący, nieletni w tamtym czasie, został aresztowany pod zarzutem udziału w nielegalnej demonstracji przeciwko uwięzieniu przywódcy PKK (Partii Pracujących Kurdystanu) i oskarżony o wywieszenie nielegalnego transparentu na moście. Następnie skarżący został skazany za wspierania PKK. Sprawa dotyczyła ograniczenia prawa skarżącego do kontaktu z obrońcą w czasie zatrzymania przez policję w związku z czynem podlegającym właściwości sądów bezpieczeństwa publicznego bez względu na wiek sprawcy.

Naruszenie art. 6 ust. 3 lit. c Konwencji (prawo do bronięcia się osobiście lub przez ustanowionego adwokata) w związku z art. 6 ust. 1 (prawo do rzetelnego procesu).

Heaney i McGuinness przeciwko Irlandii

21 grudnia 2000 roku

Sprawa dotyczyła prawa skarżących do odmowy składania wyjaśnień i niedostarczania dowodów na swoją niekorzyść po ich aresztowaniu w związku z podejrzeniem o poważne przestępstwa o charakterze terrorystycznym.

Naruszenie art. 6 Konwencji (prawo do rzetelnego procesu).

2. Ofiary terroryzmu

Państwa są zobowiązane do podejmowania takich środków, które okażą się niezbędne w celu ochrony praw podstawowych jednostek podlegających ich jurysdykcji przed aktami terrorystycznymi (zob. „Prawa człowieka i walka z terroryzmem”, Wytyczne Rady Europy).

Finogenov i inni przeciwko Rosji i oraz Chernetsova i inni przeciwko Rosji

20 grudnia 2011 roku

Sprawa dotyczy obłączenia teatru „Dubrovka” w Moskwie w październiku 2002 roku przez separatystów czeczeńskich i decyzji o ataku na terrorystów przy pomocy gazu i uwolnieniu zakładników.

Brak naruszenia art. 2 Konwencji (prawo do życia) w zakresie decyzji o uwolnieniu zakładników poprzez użycie siły i gazu.

Naruszenie art. 2 Konwencji w zakresie niewłaściwego zaplanowania i wykonania akcji ratowniczej

Naruszenie art. 2 Konwencji w zakresie nieefektywności śledztwa dotyczącego zarzutów zaniedbań władz w procesie planowania i wykonywania misji ratunkowej, jak również braku pomocy lekarskiej dla zakładników.

Icyer przeciwko Turcji

12 stycznia 2006 roku

Skarżący powołał się na Artykuł 8 Konwencji (prawo do poszanowania życia prywatnego i rodzinnego) i Artykuł 1 Protokołu nr 1 do Konwencji (ochrona własności) odnośnie tego, że władze tureckie odmówiły mu zezwolenia na powrót do swojego domu i nieruchomości po tym, jak został wyeksmiowany ze swojej wioski w 1994 roku z powodu występującej w sąsiedztwie aktywności terrorystycznej. Sprawa dotyczyła kwestii skuteczności środka odwoławczego do komisji ustanowionej na podstawie przepisów ustawy: Prawo do Odszkodowania za Straty Spowodowane Terroryzmem.

Skarga uznana za niedopuszczalną (Trybunał stwierdził, że przepisy wskazanego wyżej Prawa przewidywały wystarczające zadośćuczynienie i skarżący mógł bez wątpienia wrócić do swojej wsi. Dlatego też około 1500 spraw dotyczących możliwości powrotu do wiosek zostało uznane za niedopuszczalne przez Trybunał w świetle omawianej decyzji).

3. Przeciwdziałanie terroryzmowi

Wszystkie środki przedsięwzięte przez Państwa w celu walki z terroryzmem muszą uwzględniać prawa człowieka i zasady wynikające z przepisów prawa, wykluczając przy tym wszelkie formy dowolności i dyskryminacji lub rasizmu oraz muszą podlegać stosownemu nadzorowi (zob. „Prawa człowieka i walka z terroryzmem”, Wytyczne Rady Europy).

Użycie siły przez Państwo w celu obrony własnej lub innego podmiotu (Artykuł 2)

Artykuł 2 ust. 2 usprawiedliwia użycie siły w obronie własnej lub dla obrony tylko wówczas, gdy jest to „bezwzględnie konieczne”.

Armani da Silva przeciwko Zjednoczonemu Królestwu - SPRAWA W TOKU

Zakomunikowania dnia 28 września 2010 roku

Sprawa dotyczy zastrzelenia obywatela brazylijskiego, który został mylnie rozpoznany jako terrorysta-samobójca przez policję w londyńskim metrze.

[W szczególności art. 2 Konwencji \(prawo do życia\).](#)

McCann i inni przeciwko Zjednoczonemu Królestwu

27 września 1995 roku

Trzej członkowie Tymczasowej IRA, podejrzewani o posiadanie przy sobie urządzenia do zdalnego odpalania ładunków wybuchowych, zostali zastrzeleni na ulicach Gibraltaru przez żołnierzy SAS. Naruszenie Konwencji wynika z tego, że operacja mogła zostać zaplanowana i przeprowadzana bez konieczności zabijania podejrzanych.

[Naruszenie art. 2 Konwencji \(prawo do życia\).](#)

Rozwiązanie partii politycznych (Artykuł 11)

Herri Batasuna i Abatasuna przeciwko Hiszpanii

Etxeberria i in. przeciwko Hiszpanii

Herritarren Zerrenda przeciwko Hiszpanii

30 czerwca 2009 roku

Pierwsza sprawa dotycząca rozwiązania partii politycznych Herri Batasuna i Batasuna, rzekomo związanych z organizacją terrorystyczną ETA.

Trybunał wskazał, że przedsięwzięcia realizowane przez skarżących pozostawały w sprzeczności z pojęciem społeczeństwa demokratycznego i stanowiły realne zagrożenie dla demokracji hiszpańskiej.

[Brak naruszenia art. 11 \(wolność zgromadzania się i stowarzyszania się\).](#)

Druga i trzecia sprawa dotyczyły zakazu kandydowania w wyborach nałożonego na skarżących w związku z ich działalnością w sferze partii politycznych (w szczególności Herri Batasuna i Batasuna), określoną jako nielegalna i zakończona.

[W szczególności brak naruszenia art. 3 Protokołu nr 1 do Konwencji \(prawo do wolnych wyborów\), art. 10 Konwencji \(prawo do wolności wyrażania opinii\) i art. 13 \(prawo do skutecznego środka odwoławczego\).](#)

Zjednoczona Komunistyczna Partia Turcji i inni przeciwko Turcji

30 stycznia 1998 roku

Sprawa dotyczyła rozwiązania Zjednoczonej Komunistycznej Partii Turcji (TBKP) i zakazu pełnienia przez jej przywódców podobnych funkcji w innych partiach. Trybunał stwierdził, że rozwiązanie partii nie było „konieczne w społeczeństwie demokratycznym”, uznając w szczególności, że nie było dowodów na potwierdzenie tezy odnośnie odpowiedzialności TBKP za występujące w Turcji problemy natury terrorystycznej.

[Naruszenie art. 11 Konwencji \(wolność zgromadzania się i stowarzyszania się\).](#)

Podobne sprawy

Partia Socjalistyczna i in. przeciwko Turcji

25 maja 1998 roku

Sprawa Partii Wolności i Demokracji (OZDEP) przeciwko Turcji

8 grudnia 1999 roku

Yazar, Karatas, Aksoy i Ludowa Partia Pracy (HEP) przeciwko Turcji

9 kwietnia 2002 roku

Zagadnienia dotyczące swobody wyrażania opinii (Artykuł 10)

Dwie decyzje o niedopuszczalności (podjęte przez Europejską Komisję Praw Człowieka)

Brind przeciwko Zjednoczonemu Królestwu

Stwierdzono niedopuszczalność w dniu 9 maja 1994 roku

Sprawy dotyczyły zarzutów skarżących złożonych na podstawie art. 10 Konwencji w zakresie zarządzeń/zawiadomień ograniczających rozpowszechnianie wywiadów/relacji z wywiadów oraz jakichkolwiek słów wypowiedzianych przez osoby reprezentującą lub wspierające organizacje terrorystyczne takie jak IRA. W pierwszej sprawie Komisja uznała, że zarządzenie było zgodne z założonym celem, którym była obrona bezpieczeństwa i zapobieganie zakłóceniom porządku oraz popełnianiu przestępstwom. W drugiej sprawie Komisja uznała, że wymóg, aby rozpowszechniać treści wywiadów przy użyciu głosu aktora stanowiło niewielką interwencję.

Purcell i inni przeciwko Irlandii

Stwierdzono niedopuszczalności w dniu 16 kwietnia 1991 roku

Ürper i inni przeciwko Turcji

20 października 2009 roku

Sprawa dotyczyła zarzutów skarżących w zakresie zawieszenia możliwości publikacji i upowszechniania ich gazet, uznanych za propagujące treści sprzyjające organizacji terrorystycznej.

Naruszenie Artykułu 10 (prawo do swobody wyrażania opinii).

Podobne sprawy

Gözel i Özel przeciwko Turcji

6 lipca 2010 roku

Turgay i iinni przeciwko Turcji

15 czerwca 2010 roku

Leroy przeciwko Francji

2 października 2008 roku

Skarżący, rysownik kreskówek, złożył skargę w związku z jego skazaniem za współudział w usprawiedliwianiu terroryzmu, po publikacji rysunku, który dotyczył ataków z dnia 11 września 2011 roku.

Brak naruszenia Artykułu 10 (prawo do swobody wyrażania opinii).

Falakaoglu i Saygili przeciwko Turcji

19 grudnia 2006 roku

Sprawa dotyczyła zarzutów skarżących w związku ich skazaniem przez sąd na podstawie ustawy o przeciwdziałaniu terroryzmowi za opublikowanie artykułów prasowych wskazujących funkcjonariuszy publicznych, jako cele dla organizacji terrorystycznych.

Naruszenie Artykułu 10 (prawo do wolności wyrażania opinii).

Association Ekin przeciwko Francji

17 lipca 2001 roku

Sprawa dotyczyła zakazu rozpowszechniania książki poruszającej problematykę kultury

baskijskiej. Trybunał uznał, że treści zawarte w książce nie sugerowały podburzania do przemocy czy separatyzmu i stwierdził, że interwencja w prawo skarżącego do wyrażania opinii nie spełniała wymogu „koniecznej w społeczeństwie demokratycznym”.

[Naruszenie Artykułu 10 \(prawo do wyrażania opinii\).](#)

Środki wpływające na prywatność (Artykuł 8)

NADA przeciwko Szwajcarii – SPRAWA W TOKU PRZED WIELKĄ IZBĄ

Przekazana do Wielkiej Izby w dniu 20 września 2010 roku i rozpoznana na rozprawie w dniu 23 marca 2011 roku

Sprawa dotyczy kilku ograniczeń - nałożonych na osoby umieszczone na „czarnej liście” - przedsięwziętych na podstawie rezolucji przyjętej przez Radę Bezpieczeństwa ONZ jako część walki z Al. Kaidą i Talibami.

[Artykuły: 5 \(prawo do wolności i bezpieczeństwa\), 8 \(prawo do poszanowania życia prywatnego i rodzinnego\) i 13 \(prawo do skutecznego środka odwoławczego\).](#)

Gillian i Quinton przeciwko Zjednoczonemu Królestwu

12 stycznia 2010 roku

Sprawa dotyczyła uprawnień przyznanych policji w Zjednoczonym Królestwie na podstawie art. 44-47 Ustawy o terroryzmie 2000 (Terrorism Act 2000) w zakresie zatrzymywania i przeszukiwania jednostek pomimo braku uzasadnionego podejrzenia popełnienia czynu zabronionego.

[Naruszenie art. 8 \(prawo do poszanowania życia prywatnego i rodzinnego\).](#)

Klass i inni przeciwko Niemcom

6 września 1978 roku

Sprawa dotyczyła zarzutów podniesionych przez skarżących, pięciu niemieckich prawników, w zakresie ustawodawstwa niemieckiego uprawniającego władze do kontroli korespondencji i połączeń telefonicznych bez obowiązku następczego powiadomienia inwigilowanych o zastosowanych przeciw nim środkach. Trybunał uznał, że w związku z groźbą wyrafinowanych form szpiegostwa i terroryzmu, część ustawodawstwa przyznająca uprawnienia do niejawnego inwigilacji była, w szczególnych warunkach, „niezbędna w społeczeństwie demokratycznym” w interesie bezpieczeństwa publicznego i/lub zapobiegania zakłóceniom porządku i popełnianiu przestępstw.

[Brak naruszenia art. 8 \(prawo do poszanowania życia prywatnego i rodzinnego\).](#)

4. Różne

Sabanchiyeva i inni przeciwko Rosji – SPRAWA W TOKU

Stwierdzono dopuszczalność w listopadzie 2008 roku

Sprawa dotyczy odmowy władz w zakresie zwrotu krewnym ciał domniemyanych terrorystów.

[W szczególności Artykuł 3 \(zakaz niehumanitarnego i poniżającego traktowania\).](#)